

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Anden behandling af lovforslag nr. L 154:
Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Geografi som prøvfag, procedureregler i forbindelse med fritagelse for undervisning i kristendomskundskab, elevers deltagelse i undervisningen, udvidet adgang til madordninger, hjemmel til at kræve oplysninger i elektronisk form samt hjemmel til regler om elektronisk kommunikation og digital signatur m.v.).
 Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs).
 (Fremsat 4/2 2004. Første behandling 24/2 2004. Betænkning 27/4 2004).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.
 Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget og ændringsforslaget sattes til forhandling under et.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslaget vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Kl. 14.05

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Anden behandling af lovforslag nr. L 156:
Forslag til lov om ændring af forskellige love om selvejende uddannelsesinstitutioner. (Revisorkrav, digital kommunikation m.v.).
 Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs).
 (Fremsat 4/2 2004. Første behandling 24/2 2004. Betænkning 27/4 2004).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Forhandling om redegørelse nr. R 14:
Undervisningsministerens og videnskabsministerens redegørelse af 21/4 2004 om styrket internationalisering af uddannelserne.
 (Redegørelsen anmeldt 21/4 2004. Redegørelsen givet 21/4 2004. Meddelelse om forhandling 21/4 2004).

Forhandling

Gitte Lillelund Bech (V):

Verden bliver mindre. Det er ikke korrekt rent fysisk, men hvis vi ser på arbejdsmarkedet og uddannelsesmarkedet, så er det rigtigt. Vi er ikke længere så forskrækkede over medarbejdere og studerende eller varer fra andre lande. Den øgede globalisering indebærer, at kampen om klodens bedste hjerner er gået i gang. Det gælder for et land som Danmark, at vi skal overleve som nation på viden, ikke på konkurrence om lave lønninger eller lignende.

Derfor skal vi sikre, at vi giver alle studerende i Danmark de bedste kvalifikationer, kvalifikationer i verdensklasse. Kvalifikationer i verdensklasse indebærer for os bl.a. en åbenhed over for verden. Vores uddannelser skal forholde sig til internationale og globale forhold og skal samtidig være så attraktive, at udenlandske studerende ønsker at komme hertil, samtidig med at vores bedste danske studerende fastholdes.

Med dette i baghovedet ønsker vi at forbedre de studerendes og uddannelsesinstitutionernes muligheder for at deltage i internationalt samarbejde og konkurrence på det globale uddannelsesmarked.

Den øgede internationalisering skal efter Venstres mening gå på to ben. For det første skal vi have forbedrede muligheder for udveksling, og for det andet skal vi sikre et internationalt fokus og en bevidsthed i de danske uddannelser.

Lad mig tage de forbedrede muligheder for udveksling først. I sidste uge deltog jeg i Dansk Industris årlige uddannelsesdag. En af oplægsholderne var en studerende ved Copenhagen Business School, der præsenterede fire gode grunde til at tage et studieophold eller et semester uden for landets grænser.

Det giver international erfaring. Du kan bedre forholde dig til Danmark og til dit eget studium, hvis du har været ude. Samtidig bidrager international erfaring til dine muligheder for at få job herhjemme, jævnfør hvad jeg nævnte før om det mere globaliserede arbejdsmarked.

Den anden del, som den her unge studerende fremhævede som en anden god grund, var, at det giver dig en mulighed for en specialisering, som du måske ikke kan få ved de danske uddannelsesinstitutioner. Hvorfor skal vi i Danmark opretholde meget små specialer og faglige miljøer i de danske uddannelsesinstitutioner, hvis disse miljøer findes bedre uden for landets grænser? Hvorfor så ikke opfordre vores studerende til at tage ud og tage et semester i udlandet?

Den tredje gode grund var, at andre uddannelsesinstitutioner har andre undervisningsformer, der faktisk kan være med til at perspektivere indholdet af undervisning på en anden måde, end vi gør det herhjemme.

Endelig fremhævede den studerende som den fjerde grund, at det gav inspirerende medstuderende, bl.a. fordi man på det område, som han specialiserede sig inden for, oplevede, at studerende i andre lande valgte at arbejde efter deres bachelorgrad. De havde fået noget erhvervs erfaring og gik først derefter ind for at tage deres fag på mastergraden. Det gav altså nogle helt andre diskussioner i undervisningen, at man faktisk havde medstuderende, der havde prøvet det virkelige liv.

Jeg synes, at de her fire gode grunde er værd at have i baghovedet, når vi taler internationalisering af vores egne uddannelser. Forhåbentlig vil de udenlandske studerende, der kommer til

Danmark, vælge vores uddannelse, fordi de lige netop giver international erfaring og mulighed for specialisering på højt fagligt niveau. De anvender andre undervisningsformer, end man kender hjemmefra, og endelig så har de inspirerende medstuderende.

Derfor synes vi også i Venstre, at det er naturligt, at vi etablerer en stipendieordning for højt kvalificerede studerende fra lande uden for det europæiske samarbejde i EU/EØS-regi. Samtidig ønsker vi, at studerende fra disse lande ikke længere skal udløse taxametertilskud til vores danske uddannelsesinstitutioner, og vi forventer, at eksempelvis universiteterne fremover vil anvende den mulighed, de har i dag, til at opkræve betaling for undervisningen fra udenlandske studerende.

Så det, vi gerne vil, er, at vi gerne vil tiltrække højt kvalificerede studerende fra alle steder i verden. Hvis det er sådan, at de er højt kvalificerede, så vil de kunne komme på en stipendieordning. Hvis ikke, så vil de sandsynligvis blive bedt om at betale selv.

Internationalisering er dog ikke alene udveksling af forskere og studerende. Det er også internationalt fokus og bevidsthed på de enkelte uddannelser. Det kan være alt lige fra anvendelse af fremmedsproget undervisningsmateriale i folkeskolen over til udbud af engelsksprogede fag på universiteterne. Vigtigt er det dog, at vi sikrer, at undervisere og forskere er bevidste om det internationale perspektiv i deres undervisning og i deres forskning. Og det er uanset, hvor man befinder sig i uddannelsessektoren.

Kl. 14.10

Så samlet set mener vi i Venstre, at hvis vi holder os målet for øje, nemlig at Danmark skal have attraktive uddannelser, der giver kvalifikationer i verdensklasse, indebærer det et internationalt fokus. Det er et fokus, som vi håber at regeringens internationaliseringsredegørelse kan bidrage til.

Formanden:

Så er det fru Lene Jensen som ordfører.

Lene Jensen (S):

Nu om dage synes der at være mere fokus på uddannelsesbalancen end på betalingsbalancen. Det kan ikke undre, fordi for Socialdemokratiet at se er uddannelse og dannelse af viden forudsætningen for både velstand og velfærd hos det enkelte menneske og i samfundet som helhed. Samtidig flyder viden nærmest uhindret over

landegrænser og mellem verdensdele, og viden er med andre ord international, og det er også helt afgørende for både samfundet og for den enkelte.

Hvad er det så for kompetencer, der er brug for i et sådant videnssamfund? Der er brug for en hel vifte, som ud over en egentlig kernefaglighed også indeholder kreativitet, evnen til samarbejde, kulturelle, sproglige og kommunikative kompetencer.

Man skal gøre sig kompetencebehovene klart, før man diskuterer uddannelse, og det mener jeg faktisk at regeringen får gjort i redegørelsen. De her kompetencer er i hvert fald nævnt, og det er et godt udgangspunkt for diskussionen.

Det er også godt, at regeringen slår temaet an i forhold til internationaliseringen af uddannelser, og at det er hele uddannelsesspektret, der er på dagsordenen, om end jeg må sige efter en gennemlæsning, at det ser lidt småt ud med fokus på de elementer, der er i livslang læring i form af voksen- og efteruddannelse.

At der er så mange forskellige uddannelser, der altså er presset ind i én redegørelse, er måske også lidt en svaghed. Der er brug for at gå et spadestik dybere i forhold til en række af uddannelserne, men det kommer måske efterfølgende.

Jeg synes, at den gode nyhed, man får ud af at læse redegørelsen, er, at der faktisk allerede foregår ganske meget rundtomkring på uddannelsesinstitutionerne i forhold til internationalisering. Det er lykkeligt, for så mange nyheder og konkrete forslag er der altså heller ikke i redegørelsen. Der er snarere tale om en opremsning af, hvad der allerede er sat i værk, og så en række hensigtserklæringer, der ikke er særlig forpligtende. Derfor må ambitionsniveauet i et velviligt øjeblik nok nærmest betegnes som maksimalt moderat.

Under overskrifterne »Uddannelsernes indhold«, »Brug af it som et redskab til at styrke internationalisering«, »Danmarks deltagelse i internationale samarbejdsfora« og »Opfølgning og evaluering af internationaliseringsinitiativerne« – hvilket er et meget langt ord – er det meget, meget småt med konkrete og forpligtende forslag. Men der er nogle fine opremsninger og nogle hensigtserklæringer, og vi kan såmænd tilslutte os de allerfleste af dem.

Under overskriften, at mobiliteten skal styrkes – hvad vi er enige i at den skal – introducerer man et internationaliseringstaxameter, og det er et meget godt eksempel på, at redegørelsen ikke

rigtig er foldet ud. Hvor stor en rolle skal det her taxameter spille? Hvad skal det indeholde? Og hvordan agter man i øvrigt at måle internationalisering på de forskellige uddannelses typer?

Under den samme overskrift omkring mobilitet nævner man også øget adgang til praktik i udlandet. Det er en glimrende idé, som vi sagtens kan støtte, men igen: Hvordan, hvor meget og hvem? De seneste erfaringer, vi har haft med regeringens ønsker med internationalisering og mobilitet, var på gymnasieområdet. Det var ikke nogen særlig positiv erfaring, idet der ved den lejlighed blev indført stærkt øget brugerbetaling for gymnasieeleverne.

I det afsnit, der handler om institutionernes muligheder for samarbejde og konkurrence internationalt, er et par konkrete forslag, og de er nye. Det forslås således at indføre studieafgifter for udenlandske studerende uden for EU- og EØS-området.

Socialdemokratiet deler sådan set vurderingen af, at det nuværende system ikke nødvendigvis er ideelt. Det er ikke nødvendigvis fornuftigt, at de danske uddannelser er gratis for studerende fra hele verden, uanset hvor de kommer fra, uanset hvad de rent fagligt har at bidrage med, og uanset hvad uddannelsesinstitutionernes motiver for at tiltrække de her studerende måtte være.

Men omvendt er de studerende fra tredjeverdenslande også med til at internationalisere studiemiljøet og uddannelserne. Der må således ikke være tale om at udelukke studerende fra tredjelande, men om at kunne lægge mere bevidste strategier for at tiltrække dem.

Derfor vil det være afgørende for os, at der samtidig med indførelsen af en studieafgift for disse studerende oprettes en række stipendieordninger. Det lægges der jo faktisk også op til i redegørelsen, men jeg må sige, at der er en række uklarheder, som skal opklares.

Kl. 14.15

For det første: Hvordan skal de her stipendieordninger finansieres? Det fremgår ikke helt. Der nævnes noget med, at de nuværende kulturaftaleprogrammer skal omlægges til stipendier, men hvor mange stipendier kan der komme ud af det? Jeg tror ikke, det er mange, i hvert fald ikke hvis de skal have en fornuftig størrelse. Og skal det virkelig være den eneste finansieringskilde?

For det andet: Hvad er det for kriterier, der lægges til grund for omfanget af og tildelingen af de her stipendier? For os vil det være afgøren-

de, at det både er faglige og sociale kriterier, der kan lægges til grund.

For det tredje: Hvad sker der i øvrigt med de sparede taxametertilskud, når der ikke længere ydes tilskud til de her studerende, og hvor meget drejer dét sig om? Ideen er vel at øge internationaliseringen og gøre uddannelsesinstitutionerne mere attraktive og ikke at spare penge på uddannelserne i den her omgang.

Endelig er der også et punkt i den her sammenhæng, der handler om, hvorvidt uddannelsesinstitutionerne må tjene penge på de udefrakommende studerende. Det vil i givet fald være en nyskabelse, og det vil være helt nødvendigt at analysere konsekvenserne heraf til bunds, før man eventuelt går ind på sådan en udviklingsvej.

Besvarelsen af alle de her spørgsmål vil være meget afgørende for Socialdemokratiets stillingtagen til de konkrete forslag, og vi medvirker gerne til at udvikle mere hensigtsmæssige mekanismer, men det skal ske på en afbalanceret måde, og så skal det også ske sådan, at det ikke går fuldstændig op i hat og briller-bureaukrati med bindestreg. Det er en selvstændig øvelse, tror jeg.

Vi er parate til de konstruktive drøftelser om den fortsatte internationalisering fra top og til bund, både for de uddannelsessøgendes skyld, men altså også for hele samfundets skyld. Der er som sagt behov for at uddybe grundlaget ganske meget, men igen vil jeg godt kvittere for, at regeringen overhovedet sætter den her diskussion på dagsordenen.

Formanden:

Så er det fru Louise Frevert som ordfører.

Louise Frevert (DF):

Redegørelsen »Styrket internationalisering af uddannelserne« er en meget spændende redegørelse, som kommer vidt omkring og beskriver de tiltag, man har iværksat i de senere år i Danmark på en meget fin måde. Det drejer sig om tiltag, der har været iværksat helt fra folkeskoleniveau til universitetsniveau, hvor mange unge har haft glæde af, at der har været etableret udvekslingsprojekter og etableret muligheder for både erhvervsskoler og mellemlange videregående uddannelser, der har gjort det muligt for studerende at tage nogle af praktikdelene af deres uddannelse i udlandet.

Nu skal det jo ikke være nogen hemmelighed, at Dansk Folkeparti ikke ligefrem er varm til-

hænger af at skulle give køb på vores danskhed på nogen som helst måde, men lad mig sige det med det samme: I denne redegørelse er det slået fast med syvtommersøm, at man har taget til efterretning fra den sprogpoltiske redegørelse fra december 2003, at man skal være yderst opmærksom på, at man ikke får et domænetab, og at det primære sprog i Danmark er dansk, og at der fortsat vil blive undervist på dansk på de danske uddannelsesinstitutioner.

At der så er internationale tiltag på forskellige måder, kan i mange tilfælde komme det danske samfund til gode ved, at man på tværs af grænser udveksler erfaringer. Det er nu ikke et nyt område, som man skal begynde at opdyrke. Der har været tiltag gennem de sidste 5 år for at imødegå den stadig stigende internationalisering.

Ordet internationalisering kan have en meget odios klang for mange, men hvis man tager den positive del af det, kan man sige, at det bl.a. er formidlingen af fremmedsprog til både private og professionelle formål. For Dansk Folkeparti er det vigtigt i hele denne internationaliseringsproces, som vi nok ikke kan komme uden om, at eleverne kan begå sig i et internationalt samfund, uden at de mister deres nationale personlighed. Det mener Dansk Folkeparti er det primære at stå vagt om, at man opdyrker den nationale personlighed og identitet, hvor udgangspunktet er vores historie og vort danske sprog som en base.

Derfra er det meget relevant at kunne bygge ovenpå med en international uddannelse og udveksling, idet grænserne jo, som tiden er gået, er blevet udvisket, og danske firmaer har et stort samarbejde med udenlandske firmaer eller er decideret flyttet til udlandet, hvor man også har brug for dansk arbejdskraft, der kan varetage tingene på en international måde.

Ud fra de betragtninger må jeg sige, at det er hensigtsmæssigt, at man holder vores eget uddannelsessystem højt hævet over, at det skal kommerialiseres, og vi mener ikke, at man skal favorisere udenlandske studerende ved at give plads til dem på de højere læreanstalter, bare fordi de skal have en uddannelse, som de vil bruge i deres hjemland. Først og fremmest skal vi varetage uddannelserne for vores egne og sørge for, at alle, der ønsker og evner en uddannelse, kan have mulighed for at få en uddannelse på højt niveau.

Selvfølge skal vi gøre uddannelsesinstitutionerne åbne for omverdenen, og det er vi også

indstillet på at medvirke til, men det skal ikke være på bekostning af vor danske identitet.

Kl. 14.20

Formanden:

Så er det fru Helle Sjelle som ordfører.

Helle Sjelle (KF):

Her i starten af det 21. århundrede er en af vores allerstørste udfordringer globaliseringen, der er drevet af udveksling og samarbejde mellem folk, institutioner og virksomheder verden over.

Det er en udvikling, der er blevet forstærket af begivenheder som Berlinmurens fald, internettets gennembrud og senest her i vores del af verden EU's genforening i lørdags, hvor ti nye lande nu atter har sluttet sig til den europæiske familie.

Vi udveksler varer, ideer, tjenesteydelser, penge, kultur og arbejdskraft over landegrænserne som aldrig før. Der er ganske enkelt sket en intensivering af økonomiske, politiske, sociale og kulturelle relationer over de nationale grænser.

Mange er bekymrede over de forandringer, som globaliseringen medfører. Også her hos os mener en del mennesker desværre, at Danmark burde være sig selv nok, at vi burde lukke os forvarligt inde bag grænserne i vor lille nation, hejse flaget og trække vattæppet godt op om ørerne.

Jeg forstår godt bekymringerne for den nye og anderledes verden, der åbner sig. Der er meget nyt at forholde sig til. I Det Konservative Folkeparti tror vi dog, at udveksling og samarbejde mellem verdens nationer har langt større fordele end ulemper, men vi står også fast på, at Danmark er nødt til at møde globaliseringen velforberedt og veludrustet på alle områder.

Vi bliver under alle omstændigheder nødt til at forholde os til den og tage del i den. Vi har ikke noget valg. Så hvis de såkaldte globaliseringsmodstandere tror, at man så at sige kan melde sig ud og kappe de stadig tættere bånd mellem folk på hele kloden, så er vores svar ganske klart, at sådan er virkeligheden ikke, og sådan bliver den heller ikke fremover.

Det Konservative Folkeparti vil meget hellere bruge tiden på at arbejde for, at vores samfund er fuldt ud parat til at møde udfordringerne. Set med konservative øjne er uddannelse på mange måder krumtappen i den motor, der skal gøre Danmark til et anset og pålideligt lokomotiv for den globale udvikling.

Er uddannelsessystemet ikke på plads og vel-fungerende, hjælper det ikke, at vi med alle mulige instrumenter og gode og rigtige politiske initiativer søger at skabe vækst og velfærd. Men kan vi til gengæld give solide, tidssvarende, relevante og frem for alt kompetencegivende uddannelser til alle, vil den positive samfundsudvikling og vores mulighed for at gøre os gældende internationalt et langt stykke hen ad vejen komme uden hjælp og indgreb.

I Det Konservative Folkeparti glæder vi os over, at regeringen nu kommer med en redegørelse om styrket internationalisering af uddannelserne, om strategier, redskaber og visioner. Men det er også på høje tid. Udviklingen går stærkt uden for de tilsyneladende så trygge danske grænser.

Kravet om tilpasning og forandring på det internationale jobmarked stiger voldsomt, og der er ingen tegn på, at det vil aftage. Væksten i Danmark, dvs. instrumentet til at bevare og udvikle vores velfærdssamfund, afhænger af, at vores uddannelsessystem også er i stand til at leve op til den globale økonomi.

Det er et tovejssystem. Dels skal uddannelsesinstitutionerne udruste de studerende med alle de kompetencer, der kræves internationalt, dels skal Danmark kunne tiltrække kvalificerede specialmedarbejdere, eksperter, forskere osv. udefra.

Hvis vi skal give vores uddannelsessystem en chance for at leve op til de mål, vi har her i Danmark, så er vi nødt til at tage udfordringerne fra globaliseringen alvorligt. I Det Konservative Folkeparti forholder vi os konstruktivt til de udfordringer, der trænger sig på. Som sagt mener vi ikke, der er nogen anden udvej.

Vi er meget enige med regeringen i, at vi er nødt til at være konkurrencedygtige, men det kommer ikke af sig selv. Helt konkret må vi sikre, at uddannelserne kvalificerer danske studerende til at klare sig i internationale miljøer, at der er støtte til de studerende, som ønsker at forske, studere eller arbejde i udlandet, at vi kan tiltrække højt uddannede udenlandske studerende, forskere, lærere og arbejdskraft på de områder, hvor vi nu har brug for det her i Danmark.

Og der er gode muligheder for, at danske institutioner kan samarbejde internationalt og blive i stand til at konkurrere på de internationale markeder for videregående uddannelser.

Endelig er det også vigtigt, at vi hele tiden følger med i den udvikling, som verden bringer, så vi ikke kommer bagud med hensyn til kvali-

tet og effektivitet. Vi skal derimod gerne være foran. Vi skal være bedre til at bruge internationaliseringen på en konstruktiv, hensigtsmæssig måde til gavn for vores land.

Der skal ikke være tvivl om, at vi i Det Konservative Folkeparti ser globaliseringen som et næsten ufattelig stort potentiale, et potentiale for vækst, fremgang, velfærd og fredelig sameksistens, som det er vores ansvar at realisere. Den fremlagte redegørelse er et udmærket udgangspunkt for den fremtidige indsats for en internationalisering af det danske uddannelsessystem. Men vi understreger gerne, at der ikke er tid til at betragte og diskutere ideerne uden at få gjort noget ved dem. Det er ikke nok nu at læne sig tilbage med armene over kors og overlade resten til uddannelsesinstitutionerne.

For os er det en samfundsopgave, som kræver, at staten effektivt og målrettet yder den nødvendige støtte, den støtte, der er behov for i bestræbelserne på, at globaliseringspotentialet udnyttes bedst muligt. Der er ikke nogen tid at spille.

Kl. 14.25

Formanden:

Så er det hr. Morten Homann som ordfører.

Morten Homann (SF):

Jeg tror, det er svært at opdrive nogen, som vil erklære sig som modstander af internationalisering i uddannelsessystemet. Det er noget, som folk på kryds og tværs mener er et gode, og vi skal som Folketing selvfølgelig gøre, hvad vi kan for at styrke, at der er en international dimension i vores uddannelser, at uddannelserne har en tilstrækkelig udveksling og samkvem med omverdenen, og at det også er muligt for danske studerende, som har lyst til det, at uddanne sig i udlandet.

Når man ser på den redegørelse, der er fremlagt, så er der selvfølgelig mange udmærkede ting i den. Det vil måske være synd at sige, at det er banebrydende nyt, ret meget af det, der står i den, det er måske ikke banebrydende konkret, men der er selvfølgelig mange udmærkede ting med i redegørelsen.

Jeg vil godt her redegøre for nogle af de ting, som jeg fra SF's side synes er vigtige at have med, når vi diskuterer det her emne.

For det første er det vigtigt, at der stadig væk er mulighed for, at studerende kan tage SU med, hvis de skal uddanne sig i udlandet, og også gerne, at man får justeret reglerne sådan, at der

er mulighed for, at de kan tage SU med til en hel uddannelse i udlandet i stedet for at have den nuværende begrænsning på antallet af år eller antallet af klip, som kan tages med til udlandet.

Ligeledes skal man styrke mulighederne for, at de studerende kan tage praktik i udlandet som en del af deres uddannelse, og også på tværs af, hvad det er for en uddannelse, der er tale om.

For at undersøge de her to elementer er det vigtigt, at man også har den internationale dimension med i selve vejledningen. Det er den del af det, der drejer sig om at få danske studerende til på en lettere måde at kunne tage enten en hel uddannelse eller dele af en uddannelse i udlandet.

Der er så også en del, der drejer sig om, hvad det er for nogle tilbud, som det danske uddannelsessystem kan give til udenlandske studerende. De videregående uddannelser skal efter SF's opfattelse tilskyndes til at optage udenlandske studerende for at styrke internationaliseringen. I den forbindelse er det selvfølgelig lidt paradoksalt, at et af de eneste konkrete nye initiativer, som er beskrevet i redegørelsen, er diskussionen om, hvordan man kan opkræve brugerbetaling for udenlandske studerende.

Man kan tage diskussionen om, hvorvidt det er hensigtsmæssigt eller ej. Men man kan vel hurtigt blive enig om, at det, at man giver sig til at opkræve brugerbetaling for udenlandske studerende, ikke fremmer internationaliseringen. Det vil næppe lokke mange flere udenlandske studerende til de danske uddannelsesinstitutioner og bidrage til miljøet der.

Efter SF's opfattelse skal vi også fortsat gøre det økonomisk attraktivt at studere i Danmark og ikke bare lave en kunstig adskillelse mellem EU-borgere og EØS-landes borgere. Efter SF's opfattelse skal man med udgangspunkt i udvekslingsaftalerne stadig væk have taxametertilskud for studerende fra lande uden for EU og EØS.

Hvis man vil løse problemer, der handler om studerende fra lande, som Danmark ikke har udvekslingsaftaler med, og absolut vil diskutere betaling, så er det for SF's vedkommende meget afgørende, at det ikke bliver et redskab til at fremme betalingsuddannelser på de danske uddannelsesinstitutioner.

Derfor ønsker SF ikke, at det skal være muligt for de enkelte uddannelsesinstitutioner at opkræve brugerbetaling af de studerende. Såfremt der skal opkræves noget, må det være et anlig-

gende mellem det relevante ministerium og den pågældende studerende. Den enkelte uddannelsesinstitution skal så have afregnet et uddannelsesstatxameter, sådan at man får afregning for den ydelse, man leverer for den studerende, som man uddanner, uanset om vedkommende er dansk statsborger eller ej.

Samtidig er det vigtigt, at de danske institutioner bliver tilskyndet til at deltage i internationale samarbejdsprogrammer. I den forbindelse er det positivt, at der bliver taget initiativ til, at der bliver lavet samarbejdsaftaler, som fremmer mulighederne for forskningssamarbejde mellem regering og virksomheder, universiteter og forskningsinstitutioner også uden for Europa.

Endelig er det positivt, at der også tages initiativ til at etablere pilotprojekter, hvor to-tre universiteter kan gå sammen i netværk med et universitet uden for Europa. Igen er det vigtigt, at vi ikke laver nogen kunstige skel og siger, at det skal være europæiske studerende, europæiske uddannelsesinstitutioner, men at vi også har et lidt bredere perspektiv, hvor vi ikke bygger mure, men i stedet for bygger broer for at fremme internationalisering i uddannelsessystemerne.

Kl. 14.30

Endelig hæfter vi os ved nogle af de tiltag, der handler om at gøre de danske uddannelser mere åbne og geare de danske studerende mere til en international verden. I den forbindelse er det selvfølgelig positivt, at man også i højere grad fokuserer på, at der skal være mulighed for at tage uddannelsesforløb på fremmedsprog, herunder ikke mindst engelsk.

Men det er også vigtigt for SF at holde fast i, at uddannelse ikke udelukkende skal være på fremmedsprog. Det skal være muligt at tage en uddannelse på dansk i Danmark, og det skal også være muligt for folk, der ikke er så stærke på den sproglige front, at tage en uddannelse.

Alt i alt synes vi, det er en vigtig diskussion, som er taget op, og et på mange måder udmærket, men ikke særlig konkret udspil fra regeringen, og specielt når det drejer sig om taxameter-tilskuddet og brugerbetalingen for de udenlandske studerende, stiller vi os noget skeptiske i SF.

Formanden:

Fru Margrethe Vestager som ordfører.

Margrethe Vestager (RV):

Det Radikale Venstre finder, at vi i dag diskuterer en god, solid og meget fyldestgørende status på arbejdet med internationalisering af danske

uddannelser. Som det også fremgår af redegørelsen, er det et arbejde, der har stået på i mange år, et arbejde, der, som det også betones i redegørelsen, i høj grad handler om holdninger, visioner, innovation, snarere end det handler om tilførsel af nye bevillinger.

Dermed være ikke sagt, at bevillinger ikke er et af de afgørende spørgsmål, men jeg tror, det er fuldstændig rigtigt set, at spørgsmålet om internationalisering også er et spørgsmål om den holdning, man har til, at man kan uddanne sig andre steder på lige så kvalificeret vis som herhjemme, at man har visionen om udsyn og om, at det internationale skal være en del af dannelsesprocessen både fagligt og personligt, og at man har mod til at prøve nye veje i forhold til den måde, man plejer at tænke det internationale på.

Det samarbejde, som redegørelsen er forbi- ledligt rig på eksempler på, vokser jo i styrke. Det vokser måske ikke altid med den hastighed og den kraft, som man kunne ønske sig, men det vokser. Jeg tror, at en af grundene til, at det ikke vokser hurtigere, er, at det bygger på kvaliteten i samarbejdet, at de, der samarbejder, oplever, at det rent faktisk er givende for begge parter at deltage i samarbejdet, udveksling af elever, studerende, kursister, lærere og forskere, både når man fysisk bevæger sig, og når man holder kontakten over internettet eller på andre måder.

Gensidigheden er helt afgørende, og det indhold, som vi har i samarbejdet, er også helt afgørende. Dermed bliver globaliseringen og måden at internationalisere uddannelserne på til andet og mere end et spørgsmål om at deltage i det globale uddannelsesmarked. Det bliver til et element i kvalificeringen af danske uddannelser generelt set og ikke kun et spørgsmål om internationalisering.

Af de punkter i redegørelsen, som vi har nogle spørgsmål til, er sprogpolitikken et af dem. Vi synes for så vidt, at teksten er udmærket, men det afhænger lidt af den vinkel, man lægger på teksten. Hvis det vinkles i retning af, at flere rent engelske studier skal bruges til at gøre uddannelserne mere markedsparate, så synes vi, man må have en holdning til det at udbyde stadig flere engelskprægede studier.

Hvis det i højere grad skal ses som en mulighed for at give en gensidighed i udvekslingen, så er det en helt anden sag. Derfor hører vi også gerne uddybende om regeringens initiativer – eller støtte til initiativer – til, at udenlandske studerende kan lære dansk og dansk kultur at ken-

de, sådan at internationaliseringen i videre udstækning også kan blive et dansk fænomen, og at det flertal af studerende herhjemme i Danmark, som fortsat og givetvis i en lang fremtid også fortsat vil være flertallet, nemlig studerende, som ikke bevæger sig til udlandet under deres studier, oplever, at de er en del af en international kultur, af et internationalt samvirke på deres danske universitet, deres danske seminarium, hvor det nu måtte være henne.

Vi er til gengæld meget skeptiske og ikke kun spørgende over for regeringens forslag om brugerbetaling for studerende fra lande uden for EU og EØS. Vi synes, vi har set nogle problemer rundtomkring, men vi synes ikke, at regeringen har fundet den gode løsning på dem. Det er selvfølgelig et problem, hvis uddannelser, der ikke har søgning fra danske studerende, oplever problemer af økonomisk karakter, fordi de ikke får taxameter og begynder at fylde op med hele hold af udenlandske studerende, som så må uddannes på de danske skatteyderes regning.

Hvis det er tilfældet, må der selvfølgelig findes løsninger på det, for det er en klart uheldig situation, og det er den jo, fordi der ikke er tale om internationalisering, der er tale om, at man bruger markedet til at dække nogle økonomiske problemer, som man ikke har andre udveje til at løse.

KL 14.35

Når vi er skeptiske over for betaling fra studerende uden for EU og EØS, så er det også, fordi der er en risiko for, at uddannelser i højere grad skal skæres til som en vare, der skal begå sig på et marked, og det kan jo være en prøveklud for, hvordan uddannelsesinstitutionerne vil reagere og agere i forhold til nye indtjeningsmuligheder. Derfor må det selvfølgelig også ses i forhold til, hvordan det konkret skal reguleres, men jo også i forhold til, hvilke muligheder institutionerne har for at få uddannelserne til at fungere på højt kvalificeret måde i forhold til de nuværende taxametre.

Vi ser snarere en vej ud i en fortsat kvalitetsorienteret udveksling og en stadig større netværksopbygning mellem universiteter, seminarier, mellemlange uddannelser generelt set, sådan at danske studerende også oplever, at vejen for dem er banet med hensyn til at finde uddannelsespladser rundtomkring i verden.

Hvad angår betalingen, ser vi også en umiddelbar risiko for opbygning af en ny administration til markedsføring og en ny administration, som mere eller mindre får til opgave at bureau-

kratisere hele foretagendet, en bureaukratisering, der næppe står mål med andelen af studerende. Vi hører i øvrigt også gerne regeringens bud på, hvor mange man forventer der vil købe uddannelse i Danmark på basis af brugerbetaling. Vi tror ikke, at det tilfører noget positivt til internationalisering, tværtimod er vi nærmere tilhængere af det, som også SF rejste, om det her mon ikke vil stille sig hindrende i vejen for, at der kommer studerende til Danmark.

Vi er meget tilhængere af det, som regeringen også foreslår nu med internationalisering med udgangspunkt i danske uddannelser, og derfor støtter vi også regeringens SU-forslag, som vil gøre, at det bliver nødvendigt for den studerende at tage udgangspunkt i en dansk uddannelse og en dansk forankring. Dermed bærer man ikke kun sin egen uddannelse med sig, dermed bidrager man også til en internationalisering af hele uddannelsessystemet, og vi synes, det er positivt, at man tager det medansvar for internationaliseringen og ikke kun for sin egen uddannelse.

Dermed er også sagt, at vi er uenige med SF i, at man skal kunne få SU til hele sin uddannelse i udlandet, for vi synes, det er alt for meget en selvcentrering, når man kan sige, at man da kan vælge sin uddannelse, hvor som helst man vil, man skal bare have kapital for det. Vi synes, det er fair, at man har en forankring i Danmark og tager det med sig og bringer det udenlandske med sig tilbage.

Vi ser gerne, at man arbejder videre på regeringens tanker, også gerne, at man mere offensivt og i forskellige typer af netværk støtter at bruge den del af verden, som faktisk er her i Danmark. De indvandrere og de flygtninge, der er i Danmark, repræsenterer i mange sammenhænge en værdifuld ressource, der ikke ser sig brugt i det danske uddannelsessystem som gæstelærere, som undervisere, og hvad det nu kan være, og som er en ressource, der er tilgængelig i forbindelse med at internationalisere det danske uddannelsessystem.

Når vi nævner det, så er det, fordi vi synes, at regeringen i redegørelsen har et ganske godt blik for, at internationalisering ikke bare er at rejse ud, men også den måde, det danske uddannelsessystem fungerer på for de studerende, som ikke rejser nogen steder. Dermed være blot sagt, at vores kritik af redegørelsen ligger på det betalingsmæssige. Vi synes simpelt hen ikke, det er gennemtænkt i forhold til målsætningen i re-

degørelsen, og derfor får vi den eftertanke, at det kan være, man er ude i et andet ærinde.

Men generelt set synes vi, at redegørelsen tegner godt for, at det arbejde, der efterhånden har stået på i flere årtier, kan forløbe styrket fremover, og vi derfor får en stadig styrket internationalisering af de danske uddannelser.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Verden bliver mindre, det er jo et udtryk, vi ofte hører; det er også et udtryk, der står i denne her redegørelse. Og der er jo ikke nogen tvivl om, at vi oplever, i hvert fald hvis man kommer fra den rige del af verden, at adgangen til kommunikationen er større, og at informationer spredes hurtigere, og at der kommer mere af den. Mennesker flytter sig rundt i verden, job flytter rundt i verden, studerende flytter sig rundt i verden.

Vi er som mennesker i den rige del af verden en del af et internationalt samfund, og derfor skal det selvfølgelig også være sådan, at unge i Danmark og fra Danmark skal forberedes til at være i stand til at begå sig i et internationalt samfund og være i stand til at drage nytte af den megen viden og information, som flyder over landegrænser.

Internationalisering, altså det at vide og kende til en verden uden for Danmark, kende til andre kulturer, andre sprog, andre virkeligheder end vores egen, skal være en integreret del af vores uddannelsessystem.

Den redegørelse, som vi behandler her i dag, remser på de første sider en række hovedpunkter op, som det er svært at være helt og aldeles uenig i, og var redegørelsen stoppet her, var vi sådan set også glade. Men fortsættelsen, mener jeg, er for det første ikke specielt ambitiøs, og på nogle punkter mener jeg sådan set, at den er helt ved siden af.

Jeg mener, at vi skal tilstræbe, at uddannelsesinstitutioner samarbejder til gavn ikke kun for de uddannelsesinstitutioner, vi har i Danmark, men også til gavn for de uddannelsesinstitutioner, der er andre steder i verden. Dette står jo i klar opposition til regeringens evige fokus på konkurrence, som jo i sagens natur har en vinder og en taber.

Kl. 14.40

Jeg mener, vi skal tilstræbe, at vi udnytter det sproglige potentiale, der er i vores multikulturelle samfund i Danmark. Derfor mener jeg, at man under grundskoleafsnittet burde have tilføjet, at vi skulle genindføre modersmålsundervisning, og at vi skulle have åbnet mulighed for, at

man i grundskolen i Danmark kunne undervise i andre fag på den sproglige side end lige engelsk, tysk og fransk.

Jeg mener, at vi skal tilbyde gratis uddannelse til alle, og at det er et spørgsmål om, at det giver flest kloge hoveder bedst mulighed for at blive endnu klogere.

At brugerbetaling skulle signalere kvalitet, mener jeg er fuldstændig sort snak. Og hvis det skal være kvalitetsstempet, så ved jeg ikke rigtig, hvad vi skal sige om den danske folkeskole, ungdomsuddannelser osv., hvor man må sige, at brugerbetalingen enten ikke er eksisterende eller er det i et meget begrænset omfang sammenlignet med mange af vores nabolande. Hvis det skulle være et udtryk for mangel på kvalitet, så tror jeg, at regeringen skulle komme i gang med at lave nogle nye reformer.

Jeg tror sådan set, at studerende fra andre lande lige som deres hjemmearbejdsgivere eller institutioner er i stand til at vurdere det reelle indhold af de uddannelser, de overvejer at tage i Danmark, på præcis samme måde, som jeg mener at danske studerende og danske universiteter er i stand til at vurdere andres uddannelser.

Det er ikke brugerbetaling, der afgør indholdet og vurderingen af indholdet. Jeg mener, at brugerbetaling er en glidebane, og det er en glidebane, vi har set i andre dele af vores uddannelsessystem, nemlig på gymnasierne og på VUC. Jeg mener sådan set, det er en glidebane, der skaber flere barrierer end muligheder for, at der kommer studerende til Danmark.

Jeg mener, at vi skal tilstræbe de bedst mulige vilkår for de unge, som gerne vil studere i udlandet. Regeringen skriver i redegørelsen, at den fortsat vil give SU til studerende i udlandet.

Hvorfor overhovedet skrive det i redegørelsen? Det er jo en meget fin status, men jeg kan ikke lade være med at tænke på, om det måske er, fordi man har overvejet noget andet, altså at afskaffe den. I hvert fald undrer jeg mig lidt over, at det overhovedet skulle stå der.

Jeg håber, at ministeren vil kommentere Danske Studerendes Fællesråds opfordring til, at danske studerende i udlandet får lige så mange SU-klip som studerende i Danmark. Fru Margrethe Vestager var tidligere inde på, at forankringen i Danmark var utrolig væsentlig. Jeg vil sige: Efter at have studeret i England og have oplevet studerende, der ikke havde SU til at færdiggøre deres uddannelse, må jeg sige, at det måske i højere grad var et spørgsmål om, at man ikke fik så meget ud af den sidste del af sin ud-

dannelse, fordi man ikke længere havde SU, end det var et spørgsmål om, at man blev forankret i Danmark. Der tror jeg altså, at man halter et par skridt bagefter herhjemme.

Jeg mener, vi skal tilstræbe, at de mellemlange videregående uddannelser og de korte videregående uddannelser og erhvervsuddannelserne får bedre adgang til at tage deres praktik i udlandet. Igen mener jeg, at regeringens redegørelse er uambitiøs, når man taler om at fastholde det nuværende niveau; måske synes jeg, at regeringen gjorde klogt i at være lidt mere offensiv i forhold til at forbedre forholdene for de her grupper.

Jeg mener, at vi skal gøre det nemmere for danske studerende at læse i udlandet og dermed bibringe Danmark ny og anderledes viden. En af barriererne er, at det er dyrt for danske studerende at skulle læse i udlandet, fordi man mange steder i udlandet har brugerbetaling. Det er en barriere for danske studerende for det at komme ud.

Jeg mener, at staten i den sammenhæng, hvis man mener alvorligt, at man gerne vil en internationalisering, skal ind og bidrage til at afholde de uddannelsesudgifter, der er forbundet med at læse i udlandet.

Jeg mener sådan set, at vi har at gøre med en globalisering, som giver os masser af muligheder og ikke mindst, når vi diskuterer det inden for en uddannelsesramme. Spørgsmålet er, om vi er i stand til, om vi er villige til at foretage de investeringer, der skal til for at udnytte den, ikke blot til gavn for os, men bestemt også til gavn for resten af klodens befolkning.

Jeg mener, at vi i denne her debat gerne skal skabe et internationalt »vi« i stedet for et nationalt »dem« og »os«. Og regeringens fokus på konkurrence frem for fokus på samarbejde er desværre efter min smag alt for tæt på et nationalt »dem« og »os«.

Bodil Kornbek (KD):

Internationaliseringen af vores uddannelsessystem er en af de helt centrale konsekvenser af globaliseringen. Både i folkeskolen og på de videregående uddannelser har vi jo siden 1990'erne oplevet en stigende internationalisering, både i form af konkrete tiltag og på et mere overordnet samfundsmæssigt plan.

Kl. 14.45

Der er ingen tvivl om, at der er behov for, at vi på alle niveauer styrker arbejdet omkring in-

ternationalisering. Derfor modtager vi sandelig også denne redegørelse med stor interesse.

Vi har jo i de senere år oplevet en interessant udvikling, hvor internationaliseringen har skiftet karakter. Tidligere har det været et spørgsmål om noget kulturelt og uddannelsesmæssigt, men i dag skal det i høj grad også ses ud fra en økonomisk vinkel, der afspejler sig ikke mindst i målsætningen om, at Europa inden 2010 skal være den mest konkurrencedygtige vidensbase-rede økonomi i verden.

Viden er den nye råvare. Og dermed handler det ikke længere kun om samarbejde og om uddannelse ud fra en kulturel udveksling og vidensdeling. Uddannelse er mere end nogen sinde før blevet nøglen til at forbedre et lands konkurrenceevne og været genstand for markeds kræfter. Det er en udfordring, og det kræver fortsat fremsyn og forandring i vores måde at tænke uddannelse på.

Transnational uddannelse i form af e-learning er et eksempel på, hvorledes uddannelsesmuligheder i højere grad end nogen sinde før tilpasses de studerendes behov geografisk, strukturelt m.v. Og vi finder det positivt, at en transnational uddannelse kan fungere som kompensation i de lande, hvor der er mangel på tilstrækkelige nationale uddannelsesinstitutioner. Men det er samtidig også en udfordring for vores måde at tænke uddannelse og undervisning på, fordi den lette adgang og fleksible struktur, man møder igennem sådan en uddannelse, betyder en grundlæggende omdefinering af den måde, hvorpå viden og undervisning formidles, men også modtages.

For uddannelsesinstitutioner betyder internationaliseringen først og fremmest samarbejde. Men det betyder altså også konkurrence med institutioner uden for Danmark. Og det tvinger jo den enkelte institution til at være i en fortsat udvikling og til at have evnen til at tage udgangspunkt i dansk uddannelse og uddannelses-tradition og sætte det på en international dagsorden.

For at opnå positive resultater skal hele internationaliseringen tænkes ind både i undervisning og i institutionernes målsætninger.

Et af de områder, hvor jeg virkelig synes, vi bliver udfordret, er jo så også, når vi taler om internationalisering og kvalitetssikring. Vi finder det vigtigt, at vi i vores stræben efter at kunne måle vores uddannelsessystem med verdens bedste fastholder en sund skepsis over for internationale sammenligninger, vurderinger og målinger. Vi skal ikke blot se på og modtage resul-

tater fra OECD og EU osv., nej, vi skal være aktive medspillere. Vi skal være med til at sætte dagsordenen for, hvilke værdier og målsætninger der skal være gældende for så vel det danske som et europæisk uddannelsessystem.

De europæiske uddannelsessystemer er jo meget forskellige, og jeg mener ikke, at en ensretning af uddannelserne er en naturlig konsekvens af internationaliseringens udfordringer. Forskelligheden er en ressource, som er vigtig at fastholde. Vi kan noget, som vi også skal byde ud med, og som andre kan lære noget af, lige så vel som vi også kan lære noget af udlandet.

Når det drejer sig om studieafgift fra lande uden for eller fra studerende uden for EU og EØS, så er vi positive over for den del, især hvis den bliver koblet på et stipendium. Men det er dog vigtigt for mig at understrege, at det under ingen omstændigheder må afspejle en udvikling hen imod en eller anden form for harmonisering af europæiske studieafgiftsindstillinger eller af en politik, hvor toneangivende lande som Frankrig, Belgien og Storbritannien simpelt hen skal sætte dagsordenen.

Men alt i alt mener vi, at initiativerne her i redegørelsen er nogle meget vigtige elementer også for nogle fremtidige drøftelser, og som også kan være med til at styrke det danske uddannelsessystem.

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Både videnskabsministeren og jeg er utrolig glade for redegørelsen om styrket internationalisering af uddannelserne. Mange tak for debatten og også mange tak for de pæne og anerkendende ord om, at vi for første gang har lavet en samlet strategi for internationalisering af hele uddannelsessystemet.

Globaliseringen foregår uafhængigt af landegrænser. På det globale plan oplever vi en forstærket økonomisk, politisk og kulturel integration. Globaliseringen er med andre ord en proces, som vi kan forholde os mere eller mindre hensigtsmæssigt til.

Kl. 14.50

Den strategi, der skal til for at fastholde de centrale værdier, som vi står for her i Danmark, indebærer også en internationalisering af vores uddannelser. Hertil kommer, at mobiliteten på det internationale arbejds- og uddannelsesmarked allerede er steget markant, og den vil fortsat stige i de kommende år. I år 2000 var der således registreret lidt over halvanden million uden-

landske studerende i OECD's medlemslande, og udviklingen er gået meget stærkt siden.

Og vel skal vore uddannelser først og fremmest tilgodese det danske arbejdsmarkeds behov, men det skal også have værdi som en god platform for at arbejde og læse videre i udlandet. Det skyldes ikke mindst, at danske virksomheder i stigende grad organiserer sig transnationalt. Virksomhedens opgave kan principielt løses, hvor på kloden det skal være, afhængigt af hvor det er mest hensigtsmæssigt, og hvor det er billigst. Derfor vil virksomhederne trække kompetente udenlandske medarbejdere til Danmark, og de vil sende danskere til udlandet for at løse opgaver dér.

Væksten i Danmark afhænger af, om vi kan tiltrække kvalificerede medarbejdere, studerende og forskere på de områder, hvor der er brug for det. Det må der tages højde for i uddannelsessektoren.

For at sige det kort har vilkårene for styringen af uddannelserne ændret sig. Det er nødvendigt at vi tager et opgør med vanetænkning, og at vi tager nogle traditionelle måder at forholde sig til omverdenen på op til kritisk vurdering.

Hvis vi skal fastholde de grundlæggende værdier i vores uddannelsessystem, og hvis vi skal give skoler og institutioner en realistisk chance for at leve op til de ambitiøse mål, som vi har med vores uddannelsessystem, ja, så må vi se de ændringer, som vi løbende foretager, i lyset af lige præcis de udfordringer, vi står over for.

Der er mange aspekter at tage fat på i selve redegørelsen her, men et af de mest iøjnefaldende og fremadrettede temaer er, at vi nu lægger op til, at vi tager den politiske debat om, hvorvidt Danmark kan og bør betale for, at andre landes studerende kan studere gratis i Danmark. Det skal ses i lyset af, at udenlandske studerende nu skal betale for at studere i langt de fleste andre europæiske og oversøiske lande, og det skal også ses i lyset af, at der også i andre lande, som vi samarbejder med, herunder nordiske lande som f.eks. Sverige, er overvejelser om at indføre betaling for studerende, der kommer fra lande uden for EU og EØS.

Betalingsordningen står ikke i kontrast til det faktum, at vi også er særdeles interesserede i at deltage i konkurrencen om at tiltrække andre landes dygtige studerende. Den interesse vil vi tilgodese ved at etablere en stipendieordning med friplads og dækning af leveomkostninger. Stipendierne skal være målrettet til studerende,

der i særlig grad kan tilføre danske uddannelser en højere kvalitet til gavn både for de danske studerende og for dansk erhvervsliv. Det skønner vi i første omgang bliver på områder som f.eks. naturvidenskab, it og ingeniøruddannelserne. Men det er jo noget, vi kan følge løbende. Det er en dynamisk model, som vi lægger frem, og det vil være muligt at styre udgifterne derhen, hvor vi skønner, at behovet er størst.

Det samlede resultat af de nye ordninger vil blive, at danske institutioner får mulighed for og incitament til at placere sig på det internationale uddannelsesmarked. Initiativerne giver grundlag for, at vi kan føre en ekspansiv, målrettet uddannelsespolitik og på samme tid holde styr på udgifterne. Vi ser i det hele taget globaliseringen som et kæmpe vækstpotentiale, men for at dette potentiale kan indfries, må der etableres et konstruktivt samarbejde mellem de politiske beslutningstagere, uddannelsesinstitutionerne og erhvervslivet.

Danmark har hidtil haft tradition for, at det offentlige finansierede den allerstørste part af uddannelserne, således at dansk erhvervsliv kunne vælge den bedst kvalificerede arbejdskraft inden for landets grænser. Der har desuden været tradition for et tæt samarbejde mellem uddannelsessektoren og erhvervslivet om afklaring af kompetencebehov og om tilrettelæggelse og udvikling af uddannelserne, så de svarer til behovet.

På den måde sikrer vi os, at uddannelserne medvirker til at opretholde det økonomiske grundlag for vores velfærd. Og samtidig skal uddannelserne udgøre en samlende og integrerende kraft i vores demokrati.

Mellemfolkelig forståelse og indsigt i Danmarks relationer til udlandet har længe været temaer i de danske uddannelser. Disse traditioner vil vi ikke ændre på. Men vi ønsker som regering at forholde os konstruktivt og fremadrettet til de udfordringer, der trænger sig på som konsekvens af globaliseringen. Og vi skal sikre, at der fra statens side ydes den indsats, der skal til. Det er den strategi, som vi også ser frem til at debattere de bredere aspekter af, sådan som vi har lagt det frem i dag.

Kl. 14.55

Debatten er dog ikke kun et anliggende med relevans for Videnskabsministeriets og Undervisningsministeriets område, så selv om vores ansvarsområder naturligvis har vejet tungest i selve redegørelsen, så er hele uddannelsesområ-

det dækket, og f.eks. er Kulturministeriets uddannelser også medtænkt i redegørelsen.

Det gælder om både at fastholde danske værdier og interesser og om at udnytte de nye muligheder og det vældige potentiale, som vi også har. Overordnet set gælder det om at opnå at fastholde en kvalitet i uddannelserne, som er mindst på niveau med de lande, som vi normalt sammenligner os med, dvs. højeste internationale standard.

Endelig har vi en rolle at spille i udviklingen i Europa. Det Europæiske Råd vedtog som bekendt i Lissabon i år 2000 en ambitiøs målsætning om at være den mest konkurrencedygtige, videnbaserede økonomi i verden. Det kræver også en strategi på uddannelsesområdet.

Vi vil sikre, at uddannelserne kvalificerer danskerne til at klare sig i internationale miljøer. Vi vil støtte danskere, der ønsker at forske, studere eller arbejde i udlandet. Vi vil tiltrække højt kvalificerede udenlandske studerende, forskere, lærere og arbejdskraft på områder, hvor vi har brug for det. Vi vil øge mulighederne for, at danske institutioner kan samarbejde internationalt og bliver i stand til at konkurrere på det internationale marked for videregående uddannelser. Og endelig er det en væsentlig del af strategien, at vi hele tiden følger med i den internationale udvikling, så vi ikke kommer bagud med hensyn til kvalitet og effektivitet.

Derfor skal vi fortsat deltage i internationale sammenligninger, målinger og analyser, og vi skal blive bedre til at udnytte resultaterne af disse undersøgelser. Det er i klasseværelset, i studiemiljøerne og laboratorierne, at tingene sker, og det er blandt de professionelle her og i det lokale selvstyre, at internationaliseringens hovedaktører er at finde.

Jeg vil ikke opregne alle redegørelsens konkrete initiativer, men jeg vil gerne resumere de hovedgrupper, hvori initiativerne falder.

Uddannelsernes indhold: Det vil ske, hvor det er relevant i forbindelse med ændringer i bekendtgørelser og love, f.eks. i forbindelse med de forestående ændringer i pædagoguddannelsen og i læreruddannelsen.

Elevers, studerendes, læreres og forskeres mobilitet: Her vil det f.eks. handle om at satse endnu stærkere på EU-programmerne og at indføre internationaliseringstaxametre på de erhvervsrettede uddannelser samt øge brugen af engelsk som undervisningssprog på de videregående uddannelser.

For så vidt angår brugen af it, så handler det om at gennemføre den store investering i it på grundskoleområdet, som regeringen har lagt frem.

Vores uddannelsers og institutioners integration på det voksende internationale uddannelsesmarked: Der handler det om, som jeg allerede har omtalt det i indledningen, at vi skal indføre en stipendieordning for højt kvalificerede studerende fra lande uden for EU og EØS og en betalingsordning for de studerende fra de samme lande.

Det internationale uddannelsespolitiske samarbejde er der, hvor vi henter inspiration udefra, lærer af de erfaringer, man gør sig andre steder, deltager i internationale analyser og sammenligninger og medvirker til gensidig anerkendelse af eksamensbeviser. F.eks. skal vi fortsat deltage aktivt i OECD's PISA-undersøgelse og som sagt blive endnu bedre til at udnytte resultaterne af undersøgelserne.

Vel er uddannelse specifikt knyttet til det enkelte lands udvikling og kultur, men det er tåbeligt at give afkald på den store fond af erfaringer, der kan bruges på tværs af grænserne. Og endelig skal initiativerne følges op og evalueres.

Vi skal følge udviklingen nøje, og vi skal vurdere, om vi når vores mål og bevæger os i den rigtige retning. Til det formål har vi brug for bedre redskaber til at skabe overblik over og til at følge internationaliseringens udvikling. Vi skal have bedre statistikker, og vi skal gennemføre evalueringer, så vi senest i år 2007 har fuldt overblik over internationaliseringens status.

Lad mig som afslutning på debatten her i dag konstatere, at globaliseringen ikke er kommet som et lyn fra en klar himmel. Det er tværtimod en proces, der er vokset gradvis frem i løbet af de seneste årtier. Der er da også allerede på nuværende tidspunkt taget mange gode initiativer lokalt, centralt, på skoler og institutioner.

Kl. 15.00

Vi har et godt potentiale, og vi er godt i gang, men tiden er inde til at se samlet på internationaliseringen og foretage nogle justeringer for at styre udviklingen i den rigtige retning.

Det er regeringens holdning, at staten skal gå foran med hensyn til at styrke og effektivisere indsatsen på sit eget domæne. Vi vil f.eks. styrke arbejdet med information, rådgivning og administration af uddannelsesprogrammer, ligesom vi vil styrke arbejdet med information om og anerkendelse af udenlandske uddannelser. Undervisningsministeriet har derfor besluttet at

samle en række internationale forvaltningsopgaver på uddannelsesområdet i en ny forvaltningsenhed under navnet Cirius. Den nye forvaltning skal fra 2005 varetage de opgaver, som hidtil har været placeret i det nuværende Cirius og CVUU, altså Center for Vurdering af Udenlandske Uddannelser.

Statens rolle er at fastsætte rammer for udviklingen, at sætte mål og angive retning og bagefter vurdere, om målene nås, og om vi bevæger os i den rigtige retning. Men hvad der skal ske inden for de nye rammer, er, som det hidtil har været, op til de professionelle og de lokale miljøer. På den måde mener vi, at vi bedst sikrer den livgivende mangfoldighed, som er uddannelsessystemets fornemme særkende.

Men endnu en gang tak for debatten her i dag og tak for kvitteringen for, at vi som sagt for første gang har lavet en samlet strategi for internationaliseringen i hele uddannelsessystemet. Implementeringen af de mange forskellige konkrete initiativer, som vi har nævnt i redegørelsen, vil vi naturligvis vende tilbage til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 172:

Forslag til folketingsbeslutning om mangfoldighed i gymnasiet.

Af Pernille Rosenkrantz-Theil (EL) m.fl.
(Fremsat 13/4 2004).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Enhedslistens beslutningsforslag om mangfoldighed i gymnasiet indeholder seks hovedpunkter, som jeg i det følgende vil kommentere.

For det første vil Enhedslisten bringe gymnasier og hf tættere på at afspejle befolkningsgrundlaget gennem et intensiveret samarbejde mellem gymnasier og hf-kurser med få tosprogede unge og folkeskoler, hvor der er en stor andel af tosprogede og omvendt.